

Nederland leest. (21 oktober t/m 18 november)

“Lezen, zonder herkennen is vruchteloos”. Godfried Bomans.

In het kader van de actie, Nederland Leest wordt “Het leven is Vurrukkulluk” verspreid over Nederland.

Ik ga op zoek naar de reden van lezen is Vurrukkulluk.

Er zijn zoveel redenen, te veel, ik geef u drie leeservaringen van mijzelf.

Drie boeken:

1. “De Grote Zaal “ (Jacoba van Velde).(vorig jaar uitgedeeld)

Toevallig, terwijl ik het boek ademloos uitlas, was het alsof het over mijn vader ging, die ik in die periode moest verhuizen naar een Verpleeghuis.

Vader.

Mijn oude vader leest al lang niet meer, maar wel, vooral zijn eigen verhalen op muren tegenover het bed.

Hij kan het niet goed meer, dat lezen, dus ik wacht af en zie de concentratie toenemen. Hij zoekt de woorden op, hij vindt ze langzaam.. Ik zie hem kijken naar zijn eigen gedachtes, hij moet ze vangen, dat kost tijd...

Welk verhaal zie je, vraag ik schuchter, om hem niet teveel te storen.

“Ja, ze vinden hier dat ik goed kan vertellen”

“Ja, zeg ik, vooral je eigen verhalen”, daar moet hij verschrikkelijk om lachen.

2. “Bas en Bennie ruimen op”. (Wolfgang en Gisela Mennel).

Emma.

We trokken met een tentje door Noorwegen.

Ze stond ‘s avonds opeens naast onze tent, klein en blond en kwetsbaar...."Nieuwe bureen..!", riep ze, naar iemand die wij niet konden zien. "Ik ken jullie niet",zei ze en staarde ons aan.

"Nella en Bart" zei ik. "Emma", zei Emma.

"Dan kennen we elkaar alvast een beetje", zei ik. Emma zweeg even en zuchtte zachtjes,"Morgen weer een nieuwe dag", zei ze en ze liet zich door haar vader roepen.

Ze stond de volgende frisse ochtend al vroeg naast onze tentje,

"Er zijn ook nog pappa en Merijn", zei ze. Ze zweeg even nadenkend, met een diepe frons op haar voorhoofd, keek mij schattend aan en nam een besluit, "En mamma, mamma is dood...."

"Vroeger, dacht ik, dat ik haar zo maar weer kon pakken", zei Emma,

en ze stak haar vuistjes speels in de lucht... openend en dichtknijpend grijpend in de lucht..."

Ze keek me schattend aan, alsof ze wilde zeggen, nou jij weer.

"Toen was je heel klein", zei ik.

Ze bleef stil, keek omhoog en zweeg bewegingsloos.

"Had ze kanker? jouw mamma?"

Ze keek me verbijsterd aan.. "Hoe weet jij dat?, dat van die kanker?", "Ik werk in een ziekenhuis", zei ik. "Ik zie wel eens een mamma, die dood gaat", en dan praat ik met ze, over hoe verdrietig dat is.

"Ben jij weleens verdrietig Emma?" Emma knikte heftig, maar sprak geen woord, ze kneep haar lippen stijf op elkaar. En het bleef even stil.

Ze ging voorlezen uit haar liefste boek, "Bas en Bennie ruimen op". Bas bleek een soort van mamma, die alles opruimde voor een lui varkentje. We spraken over Bas en hoe lief hij eigenlijk was, en hoe moeilijk het is om alles zelf op te ruimen. Dus we begrepen het varkentje ook wel weer. Ze spelde al voorlezend de woorden per lettergreep alsof haar leven ervan af hing. We sloegen de laatste pagina op. Daar zaten ze, Bas en het varkentje, Bas had zijn arm om het varkentje geslagen, Wij, Emma en ik, keken naar de tekening, we moesten allebei een beetje zuchten..

Even later riep haar vader haar, "Emma, kom hier, troep opruimen, het is hier een zootje!". Ze keek me even aan, haalde haar schouders op, nam haar boek onder haar arm, en riep naar haar vader, "Ja, ja, ik moet wat netjesser zijn..." "Mamma is er niet meer..!"

3. Het leven is Vurrukkulluk (Remco Campert).

Vroeg, vroeger, vroegst.

Ik zat op een terrasje, mijn man haalde koffie, ik zat en luisterde ongewild, maar steeds geïnteresseerder een gesprek af tussen drie jongemannen aan het tafeltje achter mij.

Zo heeft mijn Marianne pas op haar 14de voor het eerst gezoend, zei de ene.

Dat vind ik eigenlijk best wel laat, dus toen ik met haar ging zoenen, kon ze het bijna niet, was ze zo groen als gras. Dat viel mij eigenlijk wel tegen. Dat vind ik eigenlijk best wel laat.

De twee anderen zuchtten meelevend, ja dat was het wel, laat.

Want, vroeg de eerste zich hardop af, hoe vroeg zijn jullie daar nou mee begonnen, ik bedoel wat was jullie eerste keer. Toch wel voor je 14de, denk ik zo? Nummer twee begon, naar mijn gevoel wat te luidruchtig te bekennen dat hij op zijn 13de was begonnen. Dat vonden de andere twee acceptabel. Hij, nummer twee bleek wel een wat oudere vriendin te hebben getroffen, en dat was dan weer mooi meegenomen. Want die was zelf dan weer later, maar voor hem was dat fijn. Want hij was vroeg. Nummer drie was opvallend stil. Had hij al wel ervaring, vroeg ik mij af. Ik schatte hun leeftijd op 18 jaar, om en nabij. Ik keek even achterom, en zag de aarzelings blik van zijn gezicht afstralen.

Ze leken te voelen dat ik keek en ik zei sorry, maar ik kan alles horen, ik wilde niet, maar toch.... Ze vroegen wat ik daar deed, bent u op vakantie, ja ik wel, zei ik. Zij niet, zij waren gekomen voor een internationaal atletiek toernooi. Hard werken dus voor jullie, zei ik. Nee hoor mevrouw, wij vinden dat niet, wij vinden het leuk. Nummer drie ging vooral met mij in gesprek. Ik denk dat hij opgelucht was, makkelijker om met mij te praten dan te vertellen hoe laat hij was begonnen, of erger nog, dat zijn vroegste keer nog moest komen.

Ze vertrokken, drie stoere jonge mannen, ik dacht met weemoed aan mijn dochter, en toen zij 14 was en hoe gretig, en hoe ik haar tegen probeerde te houden. Minstens tot haar 17de, dacht ik, maar wie weet wist ik niet alles over vroeg beginnen.

Het gaat om de verbinding, de verbinding tussen boek en lezers, dat maakt lezen en leven Vurrukkulluk.

Lezen zonder herkenning is vruchteloos.

Nella Croese

<http://www.nellacroese.nl>